

'Miina oli aikansa arjen sankari'

Miinan mökin 150-vuotisjuhlassa muistettiin Elias Lönnrotin taloudenhoitajaa

Annika Hinkkanen

LOHJA | –Nöyrä, hienotunteinen ja huomaavainen.

Näin Elias Lönnrotin veljentytärtä Miina Lönnrotia kuvailee maisteri **Hannele Lahtinen**, joka kirjoitti Miinasta Sammatti-seuran julkaisemaan historiikkiin Miinan mökki Sammattissa. Miina Lönnrot on Sammattille tärkeä henkilö siinä missä Elias Lönnrotkin: hän toimi Eliaksen taloudenhoitajana 30 vuoden ajan.

Miina syntyi 1827 Paikkarin torpassa. Hän työskenteli piikana ja sittemmin Lönnrotin taloudenhoitajana Helsingissä ja Sammattissa. Eliaksen veljen Henrik Lönnrotin kuoleman jälkeen 1838 Elias huolehti veljensä perheestä.

–Seuraavat 30 vuotta Miina oli mukana Elias Lönnrotin perheen arjessa ja juhlassa, iloissa ja suruissa taloudenhoitajan, emännöitsijän, kasvattajan ja äidin roolissa, Lahtinen kertoi juhlayleisölle.

Helsingistä Lönnrotit muuttivat Sammattiin Nikun tilalle ja sieltä Lammille vuonna 1876. Talouden pyörittämisessä Maria-rouvalla ja Miinalla oli kädet täynnä töitä.

–Miina hoiti tehtävänsä vakaasti, rauhallisesti ja asiantuntevasti, Lahtinen kuvailee.

Elias Lönnrotin holhokki Eeva Ingman kuvasi Miinaa näin:

–Mitä olisi Lönnrotien koti ilman Miinaa? Hän on talon uskollinen palvelija, Lönnrotin veljentytär ja talon kaikki kaikessa. Hänen piirteensä ovat Lönnrotin suvun tyyppilliset: tummat kulmakarvat ja kirkas katse.

Miina tunnettiin sosiaalisesti lahjakkaana naisena ja hän tuli toimeen kaikkien sosiaaliluokkien edustajien kanssa, jotka tulivat vieraillemaan Lönnrotille.

Elias Lönnrotin kuoltua Miina muutti loppuikäseen Rauhalaan, josta pian tuli Miinan mökki emäntänsä mukaan. Sen rakensi Hen-

Helena ja Timo Eränkö kyselivät Lönnrotin suvusta Johanna ja Kaarlo Arffmanilta Miinan mökin edustalla.

Sammattiseura palkitsi Miinan mökki-aiheisen piirustuskilpailun kolme tekijää: Linnea Harjurannan (kesk.), Nelli Kvintuksen ja Sampu Westerbergin. Oikealla Risto Piekka ja Kari Uittamo.

rik Lönnrotin tyttären Sofian mies Karl Westerholm vuonna 1863. Miina kuoli 1915 88-vuotiaana.

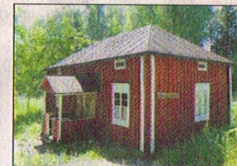
Lahtisen mukaan Miina omasi Elias Lönnrotin arvostamia taitoja: käytännön taitoja ja henkistä vastuuta omai-

Lohjalainen kansanmusiikkiyhtye NapaKampi soitti monta mentävää kappaletta Miinan mökin 150-vuotisjuhlassa.

sistaan.
–Miina oli aikansa arjen sankari.
Miina oli taitava käsistään,

ja Sammatti-seuran puheenjohtajan **Risto Piekan** mukaan hän on tehnyt esimerkiksi torpan kehdon peiton ja Eliaksen

150-vuotiaan Miinan mökin ympäristä on kaadettu puuta ja pihan perälle on rakennettu eko-wc. Mökissä järjestetään kesäisin taide- ja käsityönäyttelyitä.

Maria Piponiuksen kaku

Mehevä ja sitruunainen kuivakaku vei kielen mennessään Miinan mökin 150-vuotisjuhlassa Sammattissa. Alla hienostuneen tarjottavan ohje:

- 3 kkp (kahvikuppia) kermaa
- 2 kkp sokeria
- 4 kkp vehnä jauhoja
- 1 tl soodaa
- 1 sitruunan kuori raasteena
- TAI
- 1 tl kardemummaa

Kerma ja sokeri vaahdotetaan, kuivat aineet sekoitetaan keskenään ja lisätään vaahtoon. Paistetaan yksi tunti 175 asteessa. (Sammattilainen resepti)

Eliaksen muffinsit

- 3 kkp piimää
- 2,5 kkp sokeria
- 1,5 kkp sulatettua voita
- 1,5 kkp korintteja tai rusinoita
- 4 kkp vehnä jauhoja
- 1,5 tl soodaa

Paista 20–30 minuuttia 175 asteessa. Muita Lönnrotin ajan ruokareseptejä löytyy Miinan mökki Sammattissa-historiikista.

sängyn päällä olevan ryijyn.

Juhlassa puhui myös filosofian tohtori **Johanna Arffman**, joka on Frans Lönnrotin Eliaksen-pojanpojantytär. Arffman muisteli onnellisia lapsuudenkesiään 50-luvun alussa

Sammatin Martat olivat valmistaneet Miinan mökin 150-vuotisjuhlaan Maria Piponiuksen kakkua (kuvasa) ja muita herkkuja Lönnrotien keittiöstä.

Lönnrotin herkut maistuvat nykyihmisellekin

Annika Hinkkanen

LOHJA | Miinan mökin 150-vuotisjuhlassa Sammatin Martat olivat valmistaneet Maria Piponiuksen kakkua ja Eliaksen muffinseja ja Jalavan torttua. Maria Piponius oli Elias Lönnrotin vaimo.

Maria Piponiuksen kaku on sitruunainen, kermaisen täyteläinen mutta silti raikas. Eliaksen muffinsit eivät ole liian makeita ja rusinatkin ovat mukava yllätys. Voisi melkein sanoa ettei yksikään hienostokahvila Helsingissä voita perinneherkkukahveja Paikkarin torpan kuistilla.

Reseptit Martat saivat Sammatin entiseltä Emäntäkoululta, joka on nykyisin TTS-opisto. **Leena Hartikaisen** mukaan juhlassa maisteltavat herkut olivat todennäköistä tarjottavaa, kun Lönnrotille kävi vieraita. Martat jättivät ohjeista pois 1/3 sokeria: vanhan ajan ohjeissa ei voita ja sokeria säästelyä.

Miinan mökissä ja Paikkarin torpan ympäristössä.

–Mökin pihalla kasvoi kirsikkapuita: olivatkohan ne Elias Lönnrotin istuttamia, Arffman pohti.

Puheenvuorojen välillä kuultiin ympäristöön hyvin sopivaa kansanmusiikkia NapaKammen soittamana sekä kantele- ja bambuhuilumusiikkia **Julia Ritvakselta** ja **Svend Andersonilta**.

Juhlan jälkeen kiinnostuneet pääsivät tutustumaan Miinan mökkiin sisältä.